

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Cum să ne pregătim pentru eamnă.

Ministrul de agricultură al țării noastre dl Tallian vorbind în dietă și prezentându-și bugetul resortului său a constatat, că n'avem să ne temem de foamete noi oamenii din țara aceasta, pentru-că deși nu s'a făcut bucate îndestulatoare pretutindenea, totuși în cele mai multe locuri a fost recolta așa de bună încât în general zis, nu avem motive de a ne teme de foamete.

Lipsa nutrețului pentru vite, este cu mult mai îngrijitoare, și aci își va da silința de a veni în ajutor cu sfaturi, cu înlesniri și cu mijloace din vistieria statului pentru proprietarii de vite.

Arătând că școalele agronomice de stat sunt la culmea chemării lor constată, că în acelea nu e lipsă de a se face nici o îmbunătățire și e de-ajuns dacă în starea lor de astăzi vor ținea pas cu înaintarea generală ce se face și la alte școli din alte țări pe baza științifică.

Dorește însă dl ministru ca moșoarele străbune să fie păstrate pentru familiile cari le-a moștenit dela moși și strămoși etc. și în acest scop află de lipsă a se face o propagandă mare pentru lățirea cunoștințelor agriculturii la masele poporului prin înființarea succesivă a mai multor școale populare de agronomie.

În această străduință după-cum se scrie, se va da ajutor și din partea ministerului de culte în instanțione, așa că încă în decursul anului viitor se vor și înființa astfel de școale.

Noi am arătat în jurnalul nostru că n'avem școli agronomice, cu limbă de propunere românească, nici mai înalte și nici pentru popor; și mare

folos ni-s'ar face și nouă și țării dacă s'ar înființa astfel de școli cât de multe pentru poporul care nu știe și nici nu poate învăța nicio-dată în altă limbă afară din limba lui maternă.

Numai în treacăt zicem aceasta, căci și așa anul acesta poporul cere pâine și hrană pentru el și pentru vitele lui cari îi dau ajutor la lucrarea pământului, și nici habar n'are de înființarea de școli.

În Ardeal mai ales după cum constată și jurnalele maghiare, nu putem vorbi de recolta abundantă ci mai mult de foamete, pentru-că aici când nu se face ~~cucuruz~~ și fân, atunci e foamete. Și în anul acesta nu s'a făcut nici una nici alta.

Ajutorul și favorurile ce le poate da ministrul, și sfaturile și ordinațiunile lui în privința aceasta, poporul încă nu le simte de loc până acum.

Nu avem cunoștință ca primăriile comunale să fi fost recercate pe cale administrativă pentru delăturarea lipsurilor. Vedem însă că speculanții se folosesc de situațiune și pot face câștiguri bune dela cei lipsiți.

În fața acestor stări triste cu atât mai mult vedem cu bucurie cum se ridică nobila mișcare inițiată și pusă la cale din partea reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului, care după-cum am văzut din apelul său publicat și din activitatea adunării dela Rusciori, este conștie de situațiunea economică, gravă în care ne aflăm și știe cum să paralizeze primejdia.

Nu e de ajuns să ne mulțumim cu ce avem azi, ci trebuie să cugetăm mai ales la lungul ernei și să ne gândim de cu bună vreme cum să ne pregătim pentru eamnă. Trebuie să instruăm poporul la timp, să-l examinăm și să constatăm ce are și ce-i lipsește, făcându-l atent la urmări dacă-i voim

binele, și dacă voim să-l ferim de mâinile usurarilor și speculanților.

Făcând aceasta și celelalte societăți agronomice direcțiunile băncilor, preoții, învățătorii și fruntașii din diferitele comune locuite de români, am făcut de ajuns pentru-ca să fim pregătiți bine pentru eamnă, fiindcă rezultatul constatat, de sine ne va indica calea și mijloacele pentru asigurarea subsistenței noastre într'un mod ușor, uman și cinstit spre binele poporului.

Mai multor stimați abonați restanțieri.

~~La urma apelului nostru adresat în cauza abonamentului restant cu bucurie constatăm că mai mulți stimați abonați ne-au trimis la termenul indicat restanțele lor pe lângă mulțumită, alții cărora din eroare li-s'a pus în faie câte un apel s'a legitimat și confruntând din nou și cu alte cărți de abonamente, cari atunci nu ne-au stat la dispoziție, s'a aflat că legitimările sunt juste.~~

Cerându-le acestora și pe calea aceasta scusele noastre în calitate de administratori noi la acest jurnal, nu putem de altă parte a întrelăsa rugămintea noastră ferbinte a ne oferi sprijinul D-lor și pentru viitor; ear' pe cei cari până azi încă nu ne-a răspuns încă abonamentul, din nou îi rugăm și le facem acest apel ca să ia în considerare munca, ostercala, hârtia, tiparul, spelele de expediție postală și estințitatea de 4 cor. abonament anual și să binevoiască în considerarea acestora a grăbi cu plățirea întregului abonament restant și curent, ca să putem și noi preîntimpina toate spelele cu edarea acestei unice reviste române de agricultură, industrie și comerț.

Administrația
„BUNUL ECONOM“

Discursul președintelui Iosif Vulcan.

la deschiderea adunării generale a Societății pentru
ond de teatru român, în Brad, la 15/28 Aug. 1904.

(Urmare și fine.)

Să nu mi-se observe, că pedeca înainării noastre mai grabnice e sărăcia, căci înființarea celor aproape o sută de bănci românești, cu capitaluri de milioane toate din punga noastră, desmint eclatant scuza sărăciei. Dacă am fi atât, de săraci, precum se cuștine, n'am fi fost în stare să înființăm nici un institut de bani, cu atât mai puțin să dăm viață unei serii de ele.

Și dacă totuși suntem săraci apoi sărăcia noastră nu are cauza ei în lipsurile materiale, ci aiurea. Fie un popor cât de mic, cât de asuprit, cât de lipsit de bunătățile vieții: el nu este sărac, dacă în pieptul său arde focul sacru al entuziasmului, care îi alimentează speranța și încrederea în viitorul său. Entuziasmul nostru scăzut, noi ne pierdem pe zi ce merge magnetul conducător, ne abatem de pe calea croită de străbunii nostri și rătăcim pe drumuri cari ne duc la prăpăstii. Idealismul nostru stins, ajungem la rezultatul că pentru scopuri culturale nu ne dă mâna să putem jertfi câțiva bani, căci suntem săraci, — dar' în același timp ne întrecem să semnăm cât de multe acțiuni la banca ce se înființează. Pentru scopuri generale, punga noastră rămâne închisă și nu mai sprijinim decât aceea ce ne aduce folos material personal.

Suntem săraci de imboldul ceresc, care se ne îndemne la fapte înalte, suntem săraci de darul de a jertfi pentru binele comun, suntem săraci de spiritul care se ne învețe a fi impersonali, suntem săraci de dragostea care se ne împreune frați cu frați, suntem săraci

FOIȚĂ

Ororile războiului.

Cunoscutul corespondent militar *Nemirovici-Dancenko* descrie în mod interesant scenele de pe câmpul de războiu. Eată cum eternizează el scenele din lupta dela *Vafanku*:

Mă aflam în centrul poziției noastre, unde se găsea corpul de armată al generalului Stackelberg. N'am putut însă să rămân mult timp aici. Doriam să merg pe teatrul luptei.

Calul meu, în urma evenimentelor din ziua precedentă, era atât de obosit, încât l'am lăsat liber în voia lui, și mi-am făcut drumul pe jos.

Pe traseul liniei ferate stăteau ca niște pâlcuri numeroase de paseri grupuri de curioși cu privirile țintite spre miază-zi, de unde se auzia urlul tunurilor.

Am sosit în curând la prima pădurice, unde medicii și surorile de caritate desfășu-

de puterea a ne învinge invidiile personale, suntem săraci de dorul a da mână de ajutor acelor cari lucrează pentru înaintarea neamului, suntem săraci de idealuri cari se ne încălzească sufletul amorfit Eată sărăcia noastră

În asemenea împrejurări, firește, înaintarea noastră culturală lasă mult de dorit. Am făcut, ce-i dreptul, un progres mare, dar' acesta nu stă în proporție cu puterile noastre. Mult mai puțin înaintăm, decât am putea, căci numai o mică parte a neamului își dă concursul la marea operă a răspândirii luminei.

Cu nespuse bucurie și cu legitimă mândrie vedem înmulțirea bărbatilor nostri de știință, progresul unora din gimnaziile și alte școli medii ale noastre, cu deosebită fericire aplaudăm înființarea și munca rodnică a Reuniunilor femești și școalelor civile de fete, constatăm cu plăcere deschiderea a mii de școli dela sate pentru instrucțiunea poporului: dar' inima ni-se strânge de durere și rușine, când aflăm numărul înspăimântător de mare al analfabeților, când cetim că sunt o mulțime de sate unde un suflet de om nu știe să cetească și să scrie. Și în durerea noastră exclamăm: *Unde sunteți preoți și învățători?* Cum veți da seamă Atotputernicului de marea misiune ce vi-s'a încredințat!?

Un interesant fenomen ne oferă literatura noastră. Sărmana, este atât de mică și săracă, încât nu o putem numi decât: început de literatură.

E mică și săracă, dar' se nu ne mirăm de starea ei înapoiată, căci cine o sprijinește? Aproape nimeni. Ea se naște și-și târește zilele ca orfana părăsită. Ar avea să-și îplinească misiunea, dar' nu poate, n'are cu ce să trăiască și moare de foame.

Mai de mult, par'că publicul nos-

rau o muncă mare și grea, ear' sângele curgea în valuri. M'am apropiat de un grup și văzui un tânăr soldat, care sta răsturnat pe spate sub crengile arborilor și c'un suris particular privea spre ceriu. Un student îi lega rana:

— Lasă-l în pace, zise medicul, el a murit!

Mortul fù dat la o parte.

Intr'aceea sosiau neconținut oamenii, cari aduceau răniții pe târgi. Mulți dintre ei muriră pe drum. Am văzut lângă un mort pa unul, care avea capul plin de sânge și care prin înfățișarea-i groaznică mă înfiora. Merg mai departe, și cu cât înaintează mai mult, cu atât mi-se deșteptară mai vii în memorie grozăviile războiului ruso-romano-turc.

Ved, venind una după alta, acele cărucioare cu două roate, cari îți fac impresii din cele mai stranii. O, cât de înfiorătoare sunt ele! Nenorocitul rănit nu poate nici să șadă, nici să stea culcat în ele. Inchipuți-vă

tru sprijinea mai călduros literatura română. Când răposatul Gavra începu să scoată la lumină »Teatrul« seu și »Cronica« lui Șincai, nu era preot de pe vremuri în a cărui casă modestă se nu le fi aflat. Aztăzi trece drept raritate la clasa așa numită »inteligentă« care cumpără câte o carte românească.

Ceea-ce am zis în general despre literatură, se poate aplica în special la presa noastră. La alte națiuni, presa este un ram industrial foarte rentabil; la noi un mijloc să-ți istovești vieța și să-ți cheltuești paralele. În ceea-ce mai diferim de lumea străină, este productul special al publicului românesc, care se numește »abonement restanțier«.

În starea aceasta tristă, ce ne oferă indolența clasei noastre inteligente, ne licărește ca o lumină salvatoare deșteptarea poporului. Dacă »inteligenta« nu cumpără cărți românești și nu sprijinește ziaristica, avem nespuse mângăere și plăcere să vedem cu câtă bucurie poporul nostru știutor de carte își dă bănișorii pentru produsele presei populare, cum se răspândesc prin toate satele române — cu conducători harnici — broșurele și organele de publicitate menite pentru popor.

Ceea-ce mai trebuie să accentuăm în favorul poporului nostru, este, afirmarea sa pe terenul teatral. Câtă vreme clasa noastră mai ridicată numai ici-colo dă câte-o reprezentație teatrală, poporul în toate părțile urcă scena și surprinde lumea cu talentul său. Raportul prezentat în ficare an de secretarul societății noastre, arată că reprezentațiile teatrale date de popor se tot înmulțesc și că ele formează marea majoritate a tuturor reprezentanților de diletanți.

Aceasta constatare, în fața decadenței ce ne isbește din partea păturei

un soldat cu răni grave la cap, cu oasele zdrobite și cu pieptul sfredelit de gloanțe, care în graba cea mare fù pansat, apoi aruncat pe o astfel de teleagă și dus peste terenul pietros în tabără. Teleaga aceasta este pentru el mai chinuitoare, decât eșafodul.

Nu'voiu uita nici-odată acele gemete dureroase și acele țipete sfâșietoare, ce venind din aceste telegi, îmi loviau auzul. Cu ochii mei am văzut cum nenorocii răniți erau groaznic scuturați în aceste teleguțe, cum în urma sguduiturilor li-se desfăceau legăturile, ear' sângele curgea valuri.

După cărucioare urmau paturile portative. În acestea zăceau acei fericii, pe cari îi duceau camarazii lor și nu i-au aruncat pe cară, ca pe niște viței uciși. Cea mai mare parte din acești răniți sunt acoperiți cu mantale militarești, și pe unde trece acest trist convoiu se vede o brazdă de sânge.

De-odată purtătorii unui astfel de pat se opresc și-și aruncă sarcina: rănitul, pe care îl duceau, murise. Mortul e pus pe

mai culte, ne indică unde avem să căutăm tărâna noastră în viitor. Poporul ne este mântuitor. *Lui se ne închinăm!*

Reîntorcându-ne la literatura noastră și în special la literatura beletristică, putem să afirmăm că pricina pentru care ea nu poate lua un avânt, este *lipsa sprijinului femeesc*.

La alte națiuni beletristica are cercul ei de aderență în deosebi la femei. La noi cercul acesta este cât se poate de îngust. În lipsa de creștere românească, cele mai multe dame române nu cetesc românește. Și dacă dau oareși-care sprijin ideilor noastre culturale, sprijinul acesta se manifestă numai prin prezentarea lor la balurile românești.

Femeia română încă nu este la înălțimea misiunii sale culturale. Vorbă îndrăzneată aceasta în fața toasturilor obișnuite pentru preamărirea »femeii române«. Vorbă cutezată, dar' întemeiată.

Priviți charta neamului românesc și aveți să vă convingeți.

Intrați în saloanele de dincolo de Carpați și vi-se va părea că sunteți în Franța. Damele conversează și cetesc numai franțuzește.

Dincoace de Carpați, de-alungul graniței spre România, cultura damelor noastre din pătura mai avântată este germană. Pretutindeni numai cărți și reviste germane. Ele vorbesc și românește, dar' limba de intimitate a lor este cea germană.

Odată am avut o discuție foarte interesată cu o damă din părțile acelea.

— Poștește în biblioteca mea, — mi-a zis dânsa — și ai să vezi că critica d-tale e prea severă. Eu am și produsele literare române mai de seamă

Și dându-i brațul, intraram în bi-

marginea drumului, unde mai sunt și alții mulți, și purtătorii grăbesc a se reîntoarce pe teatrul luptei, ca să aducă alte și alte victime. Am văzut pe acești morți la marginea drumului și vederea lor mă mișca adânc. Unul din ei părea că privește la mine așa de caracteristic. Credeam, că trăește încă. M'am aplecat asupra-i, ca să-l ascult ultima dorință, însă el, fericitul, numai avea nici o schintee de viață într'ânsul, murise în urma unei răni ce o avea la tâmplă. Buzele îi era mute, trupul rece.

Printre paturile portative se pot vedea singuratici răniți, cum își tiră cu greutate picioarele și cum sunt adânciți în gânduri, ca și când ar chibzui asupra unor chestiuni de mare însemnătate. Să nu credeți însă, că ei sunt ușor răniți. Eată trecând, sprijinit de doi camarazi, un soldat, al cărui picior fu zdrobit de o ghiulea. Cei cari îl sprijinesc au și ei pepturile găurite de glonțul inimicului. Ceva mai departe ved un rănit, care se tiră pe pământ. Il întreb că ce are. El

biblioteca ei, un salonaș cochec, în mijlocul căruia se afla un etager cu cărți legate luxos.

Dau o privire repede asupra raftului dinaintea mea. Și cetesc cu voce înaltă:

— Schiler, Heine...

Dar' dama mă întrerupe, arătând alte volume:

— Eminescu, Coșbuc...

Și se uita la mine cu un aer triumfător.

Eu luai în mână volumele să le frunzăresc. Schiler și mai cu seamă Heine se vedea că a fost mult cetit, căci se cunoșteau urmele mânilor pe fiecare pagină. Eminescu și Coșbuc era curat curățel, par'că tocmai atunci ar fi eșit de sub teasc.

Arătând aceste volume doamnei, îi ziseiu:

— Curățenia acestor volume arată devotamentul înalt ce simțiți pentru literatura română.

Doamna a înroșit și n'a mai zis nici un cuvânt...

Intocmai cum în părțile mărginașe cultura damelor române este germană, astfel la cele mai din lăuntru țării este unghurească. Nici acolo, nici aicea, literatura noastră nu se gătește acasă. Este mic, foarte mic, numărul acelor, pe a căror masă de cetit, găsești o carte sau o revistă românească. Mai cu seamă la foste eleve ale școalelor civile de fete înființate în timpul din urmă.

Când femeia română inteligentă va avea o cultură mai românească, atunci și beletristica noastră va înflori.

*

Ochirea ce am făcut asupra stării noastre culturale să ne pună pe gânduri și să căutăm cu toții mijloacele

îmi răspunde încet, că un glonț i-a sfâșiat abdomenul. Și ved iarăși pe altul, care nici tiri nu se poate, se restoarnă... a murit.

Sărind într'un picior și cu fața nu tocmai desperată, vine un soldat cu pușca pe umăr și c'un picior împușcat:

— Stai! îi strig. Jos pușca!

Soldatul mă privește adânc și fără a-mi spune o vorbă, merge schiopând mai departe.

În momentul acesta aud tropot de cal tocmai îndărătul meu. Intorcându-mă recunosc în călăreț pe generalul Gerngros.

— Bună ziua generale! Ești rănit?

— Da, însă nu e ceva serios!

Nu e ceva serios! Ah, și eu ved, că întreg capul îi este legat în cărpe, căci un glonț l'a isbit pe lângă falcă și i-a sfâșiat obrazul.

— Trebuie să te odichnești, generale!

— Nu se poate amice. Ean privește de jur împrejur. Câți dintre bravii mei răniți stau încă în focul luptei. Mă duc iarăși la postul meu și voi da îndată un atac.

de îndreptare, ca astfel să putem ridica neamul nostru la nivelul dorit.

Elemente cu cari putem să facem urcușul acesta, avem destule. Să deșteptăm curajul de inițiativă, să încheptăm forțele de muncă, să însuflăm convingerea datoriei, să înarmăm pe toți cu credința victoriei și succesul are să fie strălucit.

Suntem un neam de oameni nu prea mulți, în mijlocul națiunilor mari. Dar' numărul mic să nu ne descurajeze. În cursul stăruințelor noastre să ne inspire vecinic curaj profetic cuvinte ale augustei regine-poete Carmen Sylva: »Nu trebuie țermuri mari, trebuie numai inima mare! Nu trebuie ca o națiune să fie mare, e destul să aibă numai oameni cu inimă mare, pentru ca ea să înflorească și să fie fericită.

Oameni cu inimă mare îți doresc ție, scumpul meu neam românesc!

Cu aceasta dorință deschid adunarea generală.

Adunarea dela Brad

— pentru fond de teatru român. —

Sâmbătă, înainte de ziua Sfintei Mării, românescul orașel Brad din fostul comitat al Zarandului a adăpostit în casele sale numeros public străin. Adecă străin într'u atâta că nu era din Brad, ci din depărtări mai mici ori mai mari, de unde lumea românească a venit să participe la adunarea generală a »Societății pentru fond de teatru român«, care avea să se deschidă aici în ziua următoare, Duminecă, ziua de Sfânta-Mărie.

Unii dintre iubiiții oaspeți ai Bradului au sosit cu trăsurile, încă Sâmbătă pe la amiază, ear' venerabilul și agilul president, dl Iosif Vulcan, însoțit de stimata d-nă, cu o suită frumoasă formată din membrii comite-

În mijlocul grozăveniilor și a dolului se întâmplă une-ori și câte-o scenă comică. Eată colo, cum aduc pe un rănit. Stă nemșcat, încât și-se pare, că rana îi e gravă. De-odată urlă pe de-asupra capului nostru o granată. În clipa aceasta rănitul sare din pat și începe să fugă ca un epure.

— Unde fugi? îl întreabă camarazii lui.

— Să vă ia dracu. Transportat atât de încet, i-se poate întâmpla omului să fie omorât. Eu însă nu vreau să mor, vreau să lupt mai departe.

Am întrebat, că ce fel de rană are acest om. Mi-s'a răspuns, că f'u pușcat prin mână.

Marginea drumului e toată presărată cu morți, cari au sucombat în decursul transportării. Acești oameni îți ofer un aspect mișcător. Unii s'au culcat ca să moară, alții voiau să se odichnească puțin, dar' nu s'au mai putut scula și și-au dat sufletul...

(G. T.)

—t.—

tului și alți fruntași ai neamului nostru, d-ni și d-ne, au sosit seara la orele 7, venind cu trenul dinspre Arad.

La gară îl aștepta comitetul aranjator local, care prin rostul domnului protopresbiter *Vasile Damian* a salutat de binevenire pe dl. president, comitetul și oaspeții sosiți. A mulțumit în termeni frumoși dl. *Vulcan*, ear' în urmă oaspeții au fost conduși la cartiere.

Nu peste mult, pe la orele 9, oaspeții și-au dat întâlnire în sala dela hotelul *Central*, unde la mese întinse s'a ținut seara de cunoștință. Lăutarii din Abrud, conduși de vestitul Ghiuș, înveselia inimile cu doine românești.

La un moment dat profesorul *Albu* salută în numele Bradului oaspeții sosiți, ear' dl. *Vulcan* răspunde aducând elogiile Bradului, care a avut și are rol însemnat cultural în viața noastră românească.

În voe bună și în ordine a decurs aceasta seară de cunoștință, dela care lumea s'a depărtat târziu noaptea.

Ședința primă.

Duminecă dimineața s'a oficiat serviciul divin în biserica gr.-or., slujind protopresbiterul *Damian*, cu preotul *Rimbaș* din Brad, *Popoviciu* din Ciaba și diaconul *Joldea* din Hăl-magiu. Dl. protopop *Damian* a rostit o frumoasă predică, despre teatru. Dela biserică lumea a mers apoi la gimnasiu, unde în sala de gimnastică frumos decorată s'au ținut ședințele adunării generale a «Societății pentru fond de teatru».

La orele 12 presidentul societății, dl. *Iosif Vulcan*, rostește magistratul discurs de deschidere (l'am publicat în întregime în nr. trecut și nr. de față. Red.) ascultat cu încordată atențiune și subliniat cu sgomotoase aplause. De astă-dată dl. *Vulcan* s'a întrecut însuși pe sine în gruparea adevărilor crude, cari au fost supremul timp a se spune odată fără șovăire societății noastre românești, oficiate de mari boale naționale.

Răspunde frumos și avântat dl. *Pavel Oprea*, directorul gimnasiului din Brad, promițând tot sprijinul posibil pentru a duce la împlinire steagul Societății.

Dl. president *Vulcan* mulțumește.

Dl. *Părău*, fost director gimnasia, salută adunarea în numele «Asociațiunii», sora cea mai mare, ear' dl. *Vulcan* răspunde, mulțumind pentru frumoasele cuvinte adresate.

Presidentul numește notari ai adunării generale pe domnii *Vasile Goldiș* și *Dr. Iosif Blaga*, în urmă rostește o frumoasă vorbire în memoria lui *Dr. Iosif Hodoș*, fost vice-comite al fostului comitat *Zarand* și fost primul president al «Societății pentru fond de teatru», unul dintre cei mai luminați fii ai *Zarandului*, care ocupă loc de frunte în istoria desvoltării noastre culturale-naționale din jumătatea din urmă a secolului trecut.

Publicul, pentru a-și arăta pioasa recunoștință față de memoria marelui bărbat, a ascultat vorbirea în picioare.

Se intră apoi în ordinea de zi, alegându-se comisiunile astfel:

Comisiunea pentru înscrierea de membrii noi o formează domnii: *Dr. I. Papp*, *Al. Draia*, *Dr. Pavel Oprea*, *Dr. I. David* și *Adam Damian*.

Comisiunea pentru censurarea raportului comitetului domnii *Dr. V. Braniste*, *Vasile Damian*, *Stefan Albu*, *Nicolae Hințu* și *Dr. Ioan Radu*.

Comisiunea pentru censurarea rațiunilor domnii *Dr. George Dobrin*, *Petru Rimbaș*, *Nicolae Borza*, *Dr. Grozda* și *Ioan German*.

Urmează disertațiunile. Se dă cuvânt domnului *Dr. Pavel Oprea*, care ține o frumoasă și bine întocmită conferință despre fundarea gimnasiului din Brad, scoțând la iveală rolul marelui *Șaguna* în chestia aceasta, și jertfele aduse din partea comunelor din fostul comitat al *Zarandului*.

Conferențiarul e aplaudat și felicitat, ear' presidentul declară ședința primă încheiată. (Va urma).

Agricultorul tratând boalele animalelor domestice.

(Urmare).

VII. Umflarea ugerului. La umflarea ugerului, se recomandă dieta (pea tocate cu ceva sfeclă și fân bun), sare amară pentru a se bălega vaca subțire. Apoi vaca trebuie mulsă bine de tot din oră în oră. Atât ugerul cât și locul unde se culcă vaca trebuie ținute într'o complectă curățenie, și țigetele trebuie spălate des cu apă boricată 3%. Dacă din cauza inflamației s'a întârit ugerul pe alocurea, atunci se unge cu o unsoare făcută dintr'o parte de săpun verde și trei părți unt de sănătoare. Un alt mijloc eficace este aburirea cu floarea de fân și ungerea cu zamă de pătlagină îngroșată cu făină de in.

VIII. Neputința de-a urina. Urinarea poate fi de-odată oprită, din cauza unei afecțiuni nervoase a mușchilor încuitori ai bășiceii udului, sau din cauza intrării pe canalul udului, a pietrilor formate în bășică.

În primul cas se poate tămădui neputința de-a urina printr'un masaj ușor pe burtă și apăsarea pe bășică începând dela mațul gros cu o ușoară și caldică soluție de 2 grame. Tinctură de opium într'un litru de ceai de mușețel.

În cazul al doilea, numai scoțând peatra prin operație, adresându-se medicului veterinar operator.

IX. Colice la cai. În cazul acesta se oprește de îndată ori-ce nutreț; numai apă curată i-se dă calului bolnav de colici. Pe din lăuntru i se dă:

Sare amară 120 gr.

Extract de Aloe 8 «

amestecat cu făină și apă, la fiecare 2 ore odată, la trebuință și de două ori.

Dacă durerile sunt foarte mari, atunci chiamă medicul veterinar.

X. Rapănul. Răpănul este o boală de piele. Pielea se cojește, are crepături și pute.

Afară de curățenie și ținerea uscată a așternutului, cel mai sigur mijloc este ungerea cu vaselină. Când forma boalei este gravă, colorarea mai neagră a răpănului, se freacă și se unge bine rănila cu ulei de carbol, care se poate prepara astfel:

Acid carbonic pur 5%

Ulei 25%

XI. Boala de gură și de picioare. (Febra aftoasă). Această boală se manifestează, (se arată) prin bășici și răni la părțile mucoase ale botului și la cutele ce se fac de-asupra copitei; vita schioapătă. Boala este molipsitoare la vite și râmători.

În forma ei bună nu cere nici un tratament, trece dela sine.

È necesar însă de-a schimba regimul de hrană, ori-ce nutreț tare, uscat, trebuie oprit, în locu-i să se dea un nutreț moale, fert, teciu de cartofi, de țărițe amestecate cu sfeclă feartă. Botul se spală cu apă curată și apoi se lasă vita să se adape cu apă curată. Așternutul curat și uscat și primenit cât se poate de des. Prin ungerea rănilor cu o soluțiune de *Pyoktanin*, 1 gr. la 1000 gr. apă destilată se poate grăbi tămăduirea.

La izbucnirea febrei aftoase într'o cireadă, e bine ca să se contagieze toate, frecând la bot vitele sănătoase cu o cârpă cu care s'a șters mai întâiu o vită bolnavă, căci astfel se poate grăbi stângerea boalei într'un grajd sau localitate. Laptele dela vacile bolnave se poate da la viței sau la porci, dar' în stare feartă

Ca măsură sanitară posesorul vitelor bolnave de febră aftoasă trebuie să avizeze autoritatea comunală și pe medicul veterinar; căci izolarea și închiderea comunei sunt necesarii pentru ca boala să nu ia întindere prea mare, și să rămână, până la stângere, numai în localitatea unde a izbucnit.

(Va urma).

Rachiul de prune.

Acuma este timpul de a aduna prunele coapte pentru-ca să ferbem din ele rachiul de prune.

Prunele numite strâmbe sau bistrice conțin 7% zahăr, cele albe și ringloțele 7.5%, persecele 6%, cireșele 11%, visinele 9%, merele 7.5%, perele 8.5%, agrisele 7%, strugureii 5%, smeură 6.5%, fragilele 7%. Din toate aceste se poate ferbe rechiu bun și gustos, după gustul diferitelor poame amintite.

De sine înțeles, că numai atunci vom întrebuița spre exemplu, merele, perele, vișinele etc., pentru rachiul, când vom afla că nu au mai bună căutare altfel, sau când aflăm că nu se rentează de a se face mai bine must sau vin de mere și pere, care la anumite împre-

jurări este foarte bun și prețios, mai ales că din vin și must ori când poți ferbe și rachiul.

Ferberea rachiului de prune nu mai este un lucrul care n'ar fi cunoscut înaintea proprietarilor de poame, însă fiindcă suntem pe timpul culesului de poame credem că facem totuși un serviciu unora cari nu ar cunoaște îndeajuns această întreprindere atât de folositoare. Știm că în comerțul de toate zilele se vinde mai ales spirt și rasol, produse aduse din fabricile de aici și din alte țări, pentru care ne dăm banii nostri neglijând ferberea rachiurilor de poame, cari sunt cu mult mai gustoase și mai bune decât rachiurile fabricate. Lucrul de căpetenie este însă, ca rachiul fert de noi să fie curat și să aibă aceeași tărie constantă, căci numai astfel îl putem pune în comerț ca să fie bine căutat și să avem profit.

Când culegem prunele trebuie să avem grije ca acele să fie bine coapte și pe cele rele și stricate să le alegem, depărtându-le dintre cele bune. Fărăste din cele astfel alese vom căpăta un rachiul superior gustos și bun, ear' din cele stricate un rachiul slab și inferior.

Când ajung prunele spre coacere le culegem așa cum cad de sine de pe pom și dacă sunt eventual murdare le spălăm și le punem într'un vas anumit, (cadă, butoiu) unde cu ajutorul unui sdrobitor le amestecăm până când se prefac în zamă, ca să poată dospi (fermenta). Vasele umplute se acoper și să lasă în telul aceta până s'a terminat ferberea.

Ferberea aceasta se face mai întă dacă căzile sunt așezate în șură sau șopru la o temperatură constantă dela 15—20°.

Așezarea în pivniță la nici un cas nu e corospunzătoare. Ferberea sau dospirea ține de comun 10—20 zile și trebuie să așteptăm până când au fert destul. Dacă însă timpul nu ne-ar ajuta și temperatura ar scădea așa de mult încât prin aceasta s'ar opri ferberea, atunci avem să luăm din fiecare vas câte un ciubarel și să le încălzim, după care le introducem earăși în stare ferbinte în fiecare vas, amestecându-se toată zama. Terminarea ferberii o putem cunoaște prin aceea că luăm într'o sticlă zamă amestecată din cadă și o lăsăm să stea la căldură 1—2 zile, în care timp dacă vedem că zama de de-asupra s'a limpezit, e semn că fermentațiunea s'a terminat. După aceasta se urmează la adevărate ferbere în cazanele destinate pentru acest scop.

Unii se servesc de altă modalitate, după natura poamelor, ear' alții sunt de părere, că rachiul e mai bun și mai gustos, dacă zama în urma fermentațiunei se păstrează timp mai îndelungat în căzi acoperite și păzite de muceală și numai după aceea să ferbe rachiul.

Prune proaspete pentru iarnă. Să se umple sticle care au gâtul larg cu prune coapte și frumoase pe cere să le punem cu frunzele și bucățile de ramure, cu tot, să se astupe sticlele bine și să le îngropăm în pământ ca la 1 metru și jumătate. Fructele se conservă minunat de bine și abia le poți deoschi de prunele proaspete.

SFATURI DE TOT FELUL

În contra omizilor și insectelor vătămătoare, acidul carbonic s'a constatat că e foarte eficace. Punându-se într'o lopățcă inferbântată sare la foc și transformându-se în aburi, se afumă astfel arborele atacat.

Ca să clocească găinele și găștele în ori-ce timp, se recomandă a le face cuibul și a le așeza ouăle în el, apoi a le prinde și a turna o linguriță de rachiul pe gât. Acesta le îmbată și se pomenesc pe ouă.

Un mijloc de a obicinuî vitele între ele. Când într'un grajd de vaci se aduc altele străine sau chiar când se schimbă locul vacilor din acelaș grajd, să întâmplă foarte adesea, că animalele vecine se împung între ele și cele mai slabe sunt împiedecate de a mânca. Spre a evita acest inconvenient, se recomandă a se spăla vacile, mai cu seamă pe cele slabe și fricoase, cu spirt pe cap și pe gât.

Când s'au încuibat șoarecii în straturile de anghinare primavara să pune un amestec de var nestins și funingine în apropierea rădăcinilor. La 20 cm., adâncime. Acest amestec e în acelaș timp un îngrășământ și amendament.

Oile care își mănâncă lâna. Îndată după ce s'a observat acel narav la oi, să se pună între ele ramuri de pin cu foile încă verzi și să se reînnoască, după ce oile au ros coaja și funzele. În cel mult 6 săptămâni naravul e înlăturat.

A P E L

P. O. D. Vasile Domșa, protopresb. Orăștiei.

Comuna românească Câmpeni a fost daunată greu la 4/17 August prin un foc mare și astfel și comuna bisericască Câmpeni, carea a rămas fără edificiu școlar și carea dorește a ajuta și pe credincioșii ei rămași fără nici o avere.

Pentru a se putea ajuta în aceasta stare tristă, ești rugat și Prea On. Dta a mijloci primirea unor ajutoare dela credincioșii protopresbiteratul Prea On. Dta și a le trimite subscrișului.

Dela D-zeu resplăta binefăcătorilor și îndurătorilor, ear' dela cei ajutați mulțumită purcesă din inimile cari suspină.

»*Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.*

Câmpeni, 10/23 August 1904.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Din încredințarea dlui protopresbiter *Vasile Domșa*, anunțăm și în jurnalul nostru că vom publica la timpul seu toate ajutoarele sosită dela comunele bisericști și credincioșii din tractul Orăștiei, la adresa dlui protopresbiter cu destinație de a să trimite la Câmpeni.

A p e l.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, anul acesta își va ținea adunarea generală la 21 și 22 Sept. st. n. a. c. în Timișoara, metropola Bănatului.

Insuflețiți de ideia măreață urmărită de Asociațiune, prin ridicarea poporului nostru la cultură și civilizațiune și prin aceste la bunăstare și mărie, apelăm la toată suflarea românească din Banat, dar' în special la confracții noștri preoți și învățători, ca îndemnând și poporul de a lua parte în număr cât de mare, să se prezenteze la numita adunare, încălzându-se la razele răspândite de acel focal sacru, peste întreg poporul român din iubita noastră patrie.

Ameliorându-se soarta preoțimeii și învățătorimeii noastre prin ajutor de stat și quinquinale, pe cari direct sau indirect tot poporul nostru le suportă, cu dreptcuvânt poate pretinde deci acel popor, ca preoții și învățătorii sei, să fie adevărați pioneri ai literaturii și culturii românești.

În speranță, că și acest modest apel va servi ideia sublimă reprezentată prin Asociațiune, salutăm pe mama »Astra« în mijlocul nostru, dorind ca literatura și cultura poporului român să înflorească, ear' reprezentanții ei să trăiască.

Torac, la 3 Sept. 1904.

Paul Tempea m. p., paroch, vicar protopopesc. *V. Petrovici* m. p., preot, dir. desp. Torac al Astrei. *Mariu Tempea* m. p., paroch. *Georgiu Lupsa* m. p., preot. *Petru Avrămutu* m. p., inv. *Petru Mihaiu* m. p., inv. *Nicolae Onciu* m. p., inv. *D. Târlău* m. p., inv. *Iuliu Reșca* m. p., inv. *Georgiu Serb* m. p., inv. și cassarul desp. Torac Astrei.

Răsboiul ruso-japonez.

Lupta dela Liaoyang. — Retragerea Rușilor.

Mareșalul japonez Oyama a raportat la Tokio, că de Marti începând Japonezii au bombardat neîntrerupt șirul de colin de-a lungul muntelui Șusan. Rușii au desfășurat o rezistență mare, care era sprijinită de fortificațiuni puternice, așa încât nici după repetite atacuri, Japonezii nu și au putut ajunge scopul. Luni noaptea Japonezii au dat un atac extraordinar de violent, ear' Joi dimineața ei au ajuns în posesiunea colinelor. Rușii s'au retras spre Liaoyang, după care infanteria, cavaleria și artileria japoneză a urmărit îndată pe inamic. Afară de aceasta, cu tunurile luate dela Ruși au început să bombardeze gara din Liaoyang. În apropierea gărei erau grămădite mari trupe rusești și se vedea cum trenurile tixite cu soldați plecau în direcție nordică.

Oyama continuând spune, că Rușii neputând rezista atacului, s'au retras

pe întreaga linie. Flancul stâng și centrul armatei japoneze (Oku și Nozdu) începură să urmărească pe Ruși, cari vrând să treacă pe țărmul drept al râului Taicoho, ajunseră într-o mare învâlmășală. Armata lui Kuroki încă de Joi dimineața stătea la Heiyingtai (Yanatai), ținând drumul Rușilor în retragere.

Intr'un alt raport trimis la Tokio cu data de 3 Sept., mareșalul Oyama spune: Flancul stâng al nostru și trupele cari se aflau la centru, au continuat erii retragerea pe țărmul drept al râului Taicoho. Japonezii au continuat atacul Aripa lor dreaptă a ocupat pozițiunile situate spre sud de Heiyingtai. A doua zi dimineața rămășițele armatei rusești bătute au mai desfășurat oare-care rezistență contra centrului și a aripei stânga japoneze, cari atacară pe Ruși.

După știri din Tokio, în luptele de cari vorbește mareșalul Oyama, au căzut peste 25.000 de Japonezi. Se crede, că pierderile Rușilor sunt tot atât de mari.

O depeșă din Londra dă următoarele amănunte despre lupta dela Liaoyang: Informațiunile telegrafice aduc știri despre *murca nenorocire, ce au îndurat-o Ruși* cu ocaziunea retragerii. Scene înfiorătoare s'au petrecut când Rușii treceau râul Taicoho. Mulți cai s'au înecat și la un punct din râu s'au îngâmădiseră atâtea animale moarte, încât opriseră apa. Soldații treceau ca peste un pod, peste animalele moarte. De-odată acest pod format din animale moarte, se desfăcu, și mulți căzură în apă înecându-se. De ambele părți beligranții au avut pierderi enorme. Citra pierderilor se evaluează la 50.000.

Evacuarea Liaoyangului de către Ruși.

O telegramă oficială din Petersburg dela 3 Sept. spune: Depeșă de azi a lui Kuropatkin zice: In noaptea spre azi inamicul a reluat atacul și a ocupat cea mai mare parte a pozițiunilor ce le țineam noi lângă Sikvantun. Trupele cari se aflau în aceste pozițiuni, s'au retras într-o poziție a ariergardei și pe linia dintre satele Ciașutun și Siciön. In noaptea trecută primul corp siberian, care în cele cinci zile din urmă a îndurat grave pierderi și pe care forțe inimice covârșitoare îl amenințau cu impresurare, s'a retras mai mulți kilometri în direcție sudică. In astfel de împrejurări am ordonat evacuarea Liaoyangului și retragerea spre nord.

Din Tokio se vestește, că generalul Kuroki a ocupat și ultima linie de coline dintre pozițiunile japoneze și drumul de fier. *Lupta inversunată continuă.*

NOUȚĂȚI

Expoziția agrară din București. Duminecă anfluența vizitatorilor la expoziția agrară a fost mare. Peste 2000 de persoane furnicau prin frumoasele paviloane complect aranjate. Grandiosul pavilion al ministrului domeniilor, care are de expus lucruri demne de văzut și admirat, nu este încă deschis vizitatorilor, nefiind complect aranjat. Pavilionul administrației domeniilor Coroanei, multămită neobositului ei administrator, d-l Ioan Kalinderu, a fost cel dintâiu dela inaugurarea Expoziției agrare care și-a deschis porțile vizitatorilor. Acest pavilion, frumos ca arhitectură, plin cu variatele produse ale domeniilor Coroanei, și Duminecă publicul vizitator a fost atât de numeros încât abia se putea pătrunde în lăuntrul lui.

Un vițel cu două picioare. Farmerul Triel Holland din Missouri (America de nord) are un vițel care a fost fătat fără picioarele anterioare. Vițelul trăeste și se mișcă târându-se și împingându-se cu picioarele din dărăt. Lui Holland i-s'au făcut oferte, să-i cumpere vițelul, spre a-l arăta în menagerii.

Animale rare. Archiducele Iosif August a pușcat pe revirul de vânat dela Becicherecul-mare o pasere „Ibis Hungarica”, despre care specie se credea că s'a prăpădit deja. Altă raritate de animal, vulpe albă, a fost pușcată în hotarul comunei Băitfa, ear' la Nadrag (com. Caraș-Severin) a fost pușcat un căprior alb. Toate aceste rarități au fost trimise museului zoologic din Budapesta.

Serviciu militar de doi ani. Din Viena se telegrafiază, că ministrul de războiu zilele trecute a fost în audiență la Majestatea Sa făcând monarhului un raport asupra noului proiect militar în care este luat între paragrafi și serviciu militar de doi ani. Acest proiect va fi supus dezbaterii Reichsrathului, de loc ce dieta austriacă se va întruni.

Tragedie sângeroasă familială ține în iritațiune comuna Cornereva (com. Caraș-Severin). Locuitorul Teodor Globu a aflat, că însuși fratele său are întâlniri amoroase cu tinera lui soție. Infuriat la culme de această descoperire Globu ucise cu sâcurea pe fratele său și pe soția sa, taie apoi cadavrele în sute de bucăți, apoi se duse în pădure și se spânzură de un copac. Globu era unu din cei mai bogați și cei mai de funte oameni din Cornereva.

Inscrierile la institul agronomic Reg. ung. din Cluj pe anul 1904/5 se fac din 1—8 Septembrie, se primesc studenți cari au absolvat cu succes 7 clase gimnasiale, reale, sau școala superioară de comerț. In mod extraordinar se mai primesc pro anii 1904/5 și 1905/6 și studenți cu 6 clase gimnasiale, reale și comerciale superioare condiționate, dacă până la 9 Octombrie locurile vacante nu sunt completate cu studenți absolvenți a 7 clase gimnasiale. In cursul prim se primesc 40 ascultători afară de cei născuți și locuitori în Cluj, toți ceialați sunt deobligați a locui în Convict. Taxa Convictului este pe 1/2 an 225 cor. pentru vipt și locuință și 80 cor. pentru cărți și alte recuiste; banii se plătesă înainte la inscriere.

Inscrierile la școala superioară Reg. ung. de medicină veterinară din Budapesta se fac dela 1—8 Septembrie 1904/5, dela Septembrie 9—15, cererile de înscriere au să se înainteze în scris corpului profesoral; ear' dela 15 Septembrie până la 1 Octombrie se acceptază prin Ministerul de agricultură. Inscrierile se fac pe baza atestatului de maturitate, gimnasial sau real. Cursul de veterinari e de 4 ani, pentru absolvenți diplomați de agronomie dacă au și maturitate e numai de 3 ani. Taxa de înscriere e 5 cor., didactru 30 cor. la 1/2 an. Cererile pentru dispensație de didactru și eventuale rugări pentru dobândirea vre'unui stipendiu de stat, au să se facă separat acuzându-se atestatul de maturitate în copie și adeverință de pauperitate înaintându-se ministrului de agricultură prin mijlocirea rectorului cu ocaziunea înscrierii.

Tariful excepțional pentru transportarea nutrețului publicat în Bunul Econom Nr. 32 ministrul l'a schimbă în acel înțeles că favorul acordat se refere dela ori-care stațiune din țară fără considerare la depărtarea de 50 km. dela graniță.

Baronul Kemény Josef mare proprietar aduce la cunoștință, că la moșia sa din Maros Némety depărtare de 1/2 oră dela Dava da pune în funcțiune în toamna aceasta, o mașină de desfăcut encurz și de tăiat tutei așa de mărunț încât totul se poate întrebuința pentru nutreț, ceea-ce în anul acesta rău e ceva lucru însemnat. Baronul Kemény va primi bucuros pe vizitatori, cari doresc să vadă mașina funcționând.

Societatea agronomică din Comitatul Turda-Arieș a aranjat în Turda la 4 și 5 Septembrie a. c. cu concursul ministrului de agricultură premiarea vitelor de prăsilă, cu care ocaziune s'au premiat vite cornute, cai, oi, porci și paseri. Premiarea s'a făcut numai pentru vitele acelor proprietari cari posed 50 jugere pământ pe teritoriul Turda-Arieș și s'au dovedit că au crescut însuși vitele expuse premiului, sau că le-a avut cel puțin 1 an în posesiunea lor.

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 15—21 Septembrie n. 1904

Joi	15 Brad, 15 și 16 Galgău.
Vineri	16 Cața, Gergény-Sz.-Imre, Satulung.
Sâmbătă	17 Orșova-veche, Marcod.
Duminecă	— — — — —
Luni	19 Lăpușul-romănesc.
Marti	20 Cernatfa-ău.
Mercuri	21 Baia-de-triș, Maria-de-peatră, Dobra, Lupș, Poiana, Ibașfalău, Huedin, Betlen-S-Miclăuș, Görcsön, Gilău, Lechința.

Calendarul vechiu și nou al săptămânei.

Dumineca a 15-a după Rus. glas 6 sft. 4.

Dum.	29 + Tăi. cap. S. Ioan	11 Prot
Luni	30 P. Al. Ioan și Pav.	12 Macedon
Marti	31 Brăul Prec. Mariei	13 Matern
Merc.	1 + C. Simion stîlp	14 + Înălț. S.
Joi	2 M. Mamurt	15 Nicodem
Vineri	3 M. Antim	16 Ludmila
Sâmb.	4 M. Vavila, Moisi P.	17 Lambert

Redactor-responsabil: George Suciu.

Sz. 1050/1904. kir. vég. (245) 1—1

Árverési hirdetés.

Alolirott kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a szásvárosi kir. bíróságnak 1904. V. 674 sz. végzése folytán Dr. Moldovan Silvius szásvárosi ügyvéd által képviselt Părău Nicolae szásvárosi lakos, Martin Dumitru és társa elleni 6000 kor.tőke, ennek 1904. évi május

hó 6-iktóli 6% kamatai, 140 kor. 50 fill. eddigi és 4 kor 60 fill. ezuttali költségek erejéig kielégítésként le és felülfoglalt és 1590 kor. 94 fillére becsült különféle butorok, deszkaárúk, gerendafák, koporsók, varógép, férfi és fehérenműek és egyéb ingók birói árverésen elfognak adatni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbiróságnak 1904. V. 674/2 szám végzése folytán a hely-zinén vagyis Szászvároson adósok lakásán leendő eszközésére határidőtil 1904. évi szeptember hó 27-ik napjának d. e. 8 óraja tüzetik ki, a midőn is a fentti ingók esetleg becsáron alol is, azonban csakis készpénz mellett fognak eladatni. A befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyezettetni.

Kelt szászvároson, 1904. évi szeptember hó 9-én.

Rács Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

AVIS.

Subsemnata, cu onoare aduc la cunostinta onor. doamne si dumnişoare din localitate si jur si in special onoratei mele clientele, că mi-am mutat ATELIERUL meu de

CONFECTIONI DE DAME

de pe str. Morii nr. 5 pe acelaşi stradă nr. 14.

Odată cu strămutarea mea, voi înfiinţa şi un

Curs de croit

pentru damele cari ar dori să cunoască această folositoare artă în ajutorul casnic.

De asemenea, damele cari vor voi a-şi lucra singure toiletele, vor putea să le lucreze la mine, sub îngrijirea mea.

Sperând deci în bine-voitorul sprigin al onor. doamne, semn-z.

Cu toată stima

KATHARINA DOBRINGER

Strada Morii (Malom-utca) nrul 14.

1-4 Orăştie (Szászváros). (224)

CUMPENE

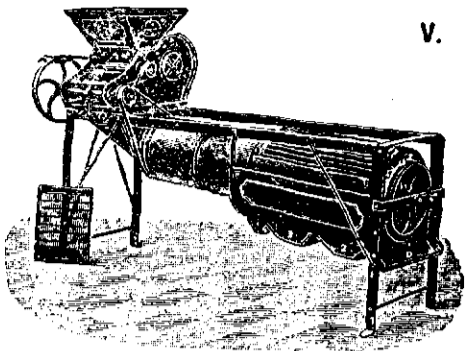
pentru **comerciu, industrie** şi **economie** solid şi exact lucrate, ofere spre cumpărare I-ma Fabrică de Cumpene Transilvană

VICTOR HESS Sibiu (N.-Szeben)

La cerere se trimite catalog (228)

32-52 ilustrat gratuit şi francat.

CAROL F. JICKELI, Sibiu (Nagy-Szeben)

V.

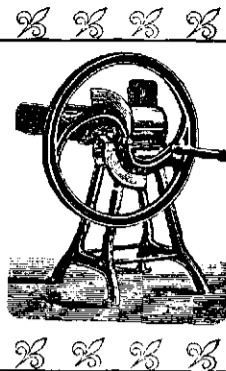
TRIOARE

Tăetoare de pae ***

*** Tăetoare de napi

Cuţite pentru tăiat pae

(141) 34-52

~~~~~ Toate acestea se află de vânzare la firma sus numită, dela care
— la cerere — se poate căpăta informaţiuni şi preţ-curent gratuit. ~~~~~

Insertiunile şi reclamele sunt sufletul comerţului!

Insertiuni şi reclame cu preţuri moderate se primesc la administraţia foii „BUNUL ECONOM”

„Minerva”

Institut Tipografic

Orăştie.

Se recomandă a executa următoarele :

Operi, Broşuri şi Placate

Bilete de logodnă şi comunic

Carte şi epistole

☆ Circulare ☆ & preţ-curenturi

Note, Bilete de vizită

cerere

Registre şi imprimare

Anunţuri

Compturi şi Adrese.

Bilanţuri etc. etc.

Comande din afară se efectuesc repede!

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice şi fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în poziţiune de a pute executa orice comande prompt şi cu cea mai mare acurateţă!

Nu există

Săminte agricole şi de grădină mai bune şi mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curţii Regale în **BUDA-PESTA.**

Cancelaria şi depozitele: **Str. Rottenbiller 33.** Localul de vânzare: **Str. Andrássy 23.**

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit şi franco.

34-52

„AGRICOLA“

Însoțire economică de magazin și anticipații

(143) și-a început activitatea în 34-52

HUNEDOARA (Vajdahunyad).

Cancelaria și Magazinul însoțirii se află în casele proprii.

Însoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovės, tărâțe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvaerice).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courante.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spagerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de casse de fer și oțel

alui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3.

Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și înviorează

Deosbită atențiune

rării, că acest aparat

(190) de 20

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da împreju-

vindecă boale vechi

de ani 33-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împiedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fînturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la mîni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tratare norma a a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și oricine poate examina aceste atestate. Acel pacien', care în decurs de 45 zile nu se va vindeca și se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece ce „Iasul-Volta“ a'at în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apretiat și cercetat. Deja elminătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vînzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V. strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

Editura și proprietatea inst. tip „Minerva“

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

Împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5%.

Credit personal cu giranți și obligație pe 5—10 ani

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri,

credit simplu și fără giranți, pe salare dela K 1800 mai sus.

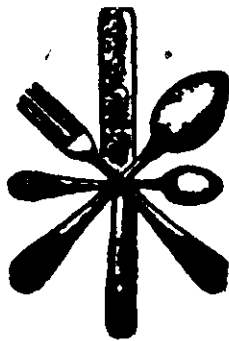
La dorință servim cu informațiunii, rugând marea postală.

(230) „PECUNIA“ întreprindere de credit, 34-52

Sibiu (Nagyszeben) Strada Poplăcii nr. 27.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

In urma prea marelui deposit al unci fabrici de obiecte de metal, sunt încredințat să vînd marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat

laptele și 1 sitiță de străcurat supa. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este:

Iosif Aufferberg's Centrale

(226) 34-52

Budapesta VI., Strada Profeta nr. 5.

Comandele se trimite spedând banii înainte sau contra ramburs.

Nou!

Lampă electrică de busunar

cu mechanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corăspunzătoare.

La fiecare e de lipsă pentru luminarea chililor, treptelor, ambitelor și localităților laterale.

Pentru oficeri la exerciții, pădurarilor și vîntătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moașe cu ocașunea vizitelor de noapte. In fabrice,

mori, pivnite și deposite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru econoame este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poți suă și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

Cu reflector și linte măritoare, executată foarte fin 5 cor.

Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227)

Se trimite cu rambursă de

34-52

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**

BUDAPEST, Strada Profeta 5.

Tip. Institutului tipografic „Minerva“ in Oraștie.